

Az Alkotmánybíróság döntésének tájékoztató jelleggel közzétett, nem hivatalos szövege. A hivatalos közzétételre a Magyar Közlönyben, illetve az Alkotmánybíróság Határozatai című hivatalos lapban kerül sor.

IV/2/2024.

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

végzést:

Az Alkotmánybíróság a Kúria, mint felülvizsgálati bíróság Gfv.VI.30.046/2023/8. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló indítványt visszautasítja.

#### Indokolás

- [1] 1. A jogi képviselővel (dr. Váczi Péter ügyvéd) eljáró jogi személy indítványozó az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz a Kúria Gfv.VI.30.046/2023/8. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítása és megsemmisítése érdekében.
- [2] 1.1. Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügyben 2017. június 21. napján a szerződő felek – vetőmag, elsősorban kukorica és napraforgó tárolása céljából – bértárolási keretszerződést kötöttek 2020. június 30. napjáig terjedő határozott időtartamra, amelyet később 2023. július 31. napjáig meghosszabbítottak. A felek megállapodtak abban, hogy bármelyik szerződő fél egyoldalú írásos nyilatkozattal, azonnali hatállyal, indoklási kötelezettség terhe mellett felmondhatja a szerződést, ha a másik fél súlyosan szerződésszegő magatartást tanúsít. A szerződésben súlyos szerződésszegésnek minősítették különösen – de nem kizárólagosan – azt az esetet, ha a bértároló a tárolási tevékenységét a megbízó írásbeli felszólítása ellenére ismételten és/vagy tartósan hibásan teljesíti. A bértároló volt köteles biztosítani a raktár kártevő mentességét, és feladata volt a vetőmag megfelelő nyilvántartása és kommissiózása, vagyis elszállításra történő előkészítése és kiadása.
- [3] A megbízó 2021. április 14. napján a keretszerződést azonnali hatállyal felmondta, kifejezetten arra hivatkozással, hogy a bértároló a feladatait ismételten és tartósan hibásan teljesítette, meg is jelölve kilenc konkrét esetet. A megbízó a vevői reklamációkat (termékcseré, rovarfertőzöttség, sérült csomagolás stb.) korábban már

folyamatosan jelezte a bértárolónak és a felmondást követően, 2021. június 16. napjáig az összes vetőmagot kitérte.

- [4] A bértároló indítványozó a felmondást jogszerűtlennek tartotta és keresettel fordult a Komáromi Járásbírósághoz a 2021. május hónaptól kiszámlázott, összesen 50 800 000 Ft bértárolási díj és késedelmi kamatai, valamint az egyes számlák után 40 Euró behajtási költségátalány, mint díjtartozás megfizetése iránt. Állítása szerint a hivatkozott eseteket vagy nem jelezték felé, vagy a jelzett esetekben a hibákat orvosolta.
- [5] 1.2. A Tatabányai Törvényszék elsőfokon eljárva a 16.G.40.035/2022/9. sorszámú ítéletével felperes indítványozó kereseti kérelmeinek teljes egészében helyt adott. A felek egyező előadása és az általuk csatolt okiratok alapján a felmondást nem tartotta alaposnak, ezért a felperes indítványozónak a szerződésben kikötött teljes díjra vonatkozó igényét jogosnak ítélte.
- [6] 1.3. Az alperes fellebbezése folytán eljáró Győri Ítéltábla mint másodfokú bíróság a Gf.II.20.101/2022/12/1. sorszámú ítéletével az elsőfokú ítéletet megváltoztatta és a keresetet elutasította. Megítélése szerint az elsőfokú bíróság a helyesen megállapított tényállásból téves jogkövetkeztetésre jutva marasztalta az alperest. Az ítéltábla szerint a szerződésszegés a felperes indítványozó külön kiemelt főszolgáltatásai körében következett be, majd az igazoltan megtörtént alperesi felszólítást követően tartósan és ismételten újra előfordult, így az alperes jogszerűen élt a szerződésben biztosított azonnali hatályú felmondási jogával. A szerződés a felmondás következtében megszűnt, a felek további szolgáltatással nem tartoztak egymásnak.
- [7] 1.4. A felperes indítványozó a jogerős másodfokú ítélet ellen felülvizsgálati kérelmet terjesztett elő. A jogerős ítélet hatályon kívül helyezését kérte, valamint elsődlegesen a keresetének történő helyt adást, másodlagosan a másodfokú bíróság új eljárásra és új határozat hozatalára utasítását. A Kúria, mint felülvizsgálati bíróság a Gfv.VI.30.046/2023/8. számú ítéletében a jogerős ítéletet hatályában fenntartotta. Indokolásában – egyebek mellett – kifejtette, hogy a felülvizsgálat rendkívüli perorvoslati jellegéből következik, hogy kizárólag a felülvizsgálati kérelmet előterjesztő fél által megjelölt, anyagi és eljárásjogi jogszabálysértéseket vizsgálhatja. A felülvizsgálati eljárás nem a per folytatása, bizonyítás felvételének nincs helye, és nem lehet tárgya olyan tény-, vagy jogkérdés, amely a megelőző eljárásban nem merült fel, amelyre a felek korábban nem hivatkoztak. Minderre figyelemmel ebben az ügyben a Kúria kizárólag azon kérdésben foglalt állást, hogy a felperes az alperes írásbeli felszólítása ellenére ismételten és/vagy tartósan hibásan teljesítette-e a bértárolási tevékenységét. A Kúria rámutatott, hogy az érvényesített jog alapja nem a megszűnt szerződés alapján történő elszámolás volt. Bértárolási díj a felperest a szerződés megszűnését követően nem illeti meg, amennyiben a kitérőig merült fel költsége, az ezzel kapcsolatos igényt önálló jogcímen kellett volna érvényesítenie.

- [8] 2. Az indítványozó a Kúria Gfv.VI.30.046/2023/8. számú ítélete alaptörvényellenessége megállapítását és megsemmisítését kezdeményezte az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésébe ütközés miatt. Álláspontja szerint a Kúria határozata sérti a tisztességes eljárásból következő *contra legem* jogalkalmazás tilalmát és nem tesz eleget a megfelelő bírósági indokolási kötelezettségnek sem.
- [9] 2.1. A *contra legem* jogalkalmazás tilalmának megsértését az indítványozó abban látja, hogy a másodfokú bíróság és a Kúria tévesen és iratellenesen a peres felek által elfogadott és nem vitatott tényként kezelte a peres felek közötti szerződésszegéseket annak ellenére, hogy az indítványozó felperes a per folyamán több alkalommal vitatta az alperesi felmondási okok alaposságát és tényszerűségét, ekként egy olyan utókérdés jogi értelmezésére helyezték a hangsúlyt, amely az előkérdés tisztázásával fel sem merült volna. Az indítványozó szerint a Kúria nem vette figyelembe a szerződő felek eredeti szerződési szándékát és célját, a felek közötti általános piaci-gazdasági gyakorlatot, amikor a teljesítések szerződésszerű jellegéről formált jogi véleményt.
- [10] 2.2. Az indokolási kötelezettség megsértését illetően az indítványozó kifejtette, hogy az nem csupán egy formális követelmény, hanem annak a biztosítéka, hogy a bíróság az adott ügyben körültekintően döntött. Tartalmaznia kell ezért a döntés lényeges ténybeli és jogi alapjait, továbbá a figyelembe vett egyéb tényezőket. A bíróság az indokolás terjedelmét mindig az adott döntésnek megfelelően határozza meg, tekintettel az indokolási kötelezettség azon céljára, ami tulajdonképpen a döntés „kiértékelése az érintettek számára”. Megítélése szerint a Kúria ebben az ügyben semmilyen érdemi magyarázattal, indokolással nem szolgált a kifejezetten *contra legem* jogalkalmazásra és nem indokolta meg, hogy a hivatkozott jogkérdésre irányadó hatályos jogszabályokat miért nem alkalmazta. Álláspontja szerint egy olyan bizonyítandó kérdéskör kapcsán, amelynek garanciális szerepe van a perben, sérti az indítványozó tisztességes eljárásához való jogát az alakszerűségi követelményeken alapuló döntéshozatal, valamint az is, ha ennek mélyreható, de legalább a minimálisan elvárható indokait nem tárják az indítványozó elé. Az indítványozó utalt az Alkotmánybíróság és az Emberi Jogok Európai Bírósága vonatkozó gyakorlatára is.
- [11] 3. Az Abtv. 56. § (1) bekezdése előírja, hogy az alkotmányjogi panasz érdemi elbírálása előtt döntení kell annak befogadásáról. Az alkotmányjogi panasz befogadásáról az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (1) bekezdése alapján – figyelemmel az Abtv. 47. § (1) bekezdésére, 50. § (1) bekezdésére, valamint az Alkotmánybíróság Ügyrendjének 5. § (1) és (2) bekezdéseire – tanácsban eljárva dönt. A panaszt akkor lehet befogadni, ha az megfelel a törvényben előírt formai és tartalmi követelményeknek, különösen az Abtv. 26–27. és 29–31. §-aiban foglalt feltételeknek. Ezekon kívül az Abtv. 52. § (1) bekezdése értelmében az indítványnak határozott kérelmet kell tartalmaznia. A kérelem akkor határozott, ha megfelel az Abtv. 52. § (1b)

bekezdés a)–f) pontjaiban foglalt kritériumoknak. Az Abtv. 56. § (3) bekezdés értelmében a befogadás visszautasítása esetén a tanács rövidített indokolással ellátott végzést hoz, amelyben megjelöli a visszautasítás indokát.

- [12] 3.1. Az alkotmányjogi panasz a törvényi feltételeknek az alábbiak szerint felel meg:
- [13] Az indítványozó által 2023. október 26. napján kézhez vett kúriai ítélet ellen 2023. december 21. napján az elsőfokú bírósághoz benyújtott alkotmányjogi panasz – az Abtv. 30. § (1) bekezdésére és az Ügyrend 28. § (1) bekezdésére figyelemmel – határidőben érkezett. A jogi képviselő a meghatalmazását csatolta.
- [14] Az indítvány a határozottság Abtv. 52. § (1b) bekezdésében felsorolt követelményeinek eleget tesz. Tartalmazza: a) a törvényi rendelkezést, amely megállapítja az Alkotmánybíróság hatáskörét az indítvány elbírálására, továbbá azt, amely az indítványozó indítványozói jogosultságát megalapozza (Abtv. 27. §); b) az eljárás megindításának indokait (az indítványozó álláspontja szerint a tisztességes eljárás követelményét sérti a *contra legem* és megfelelő indokolás nélkül hozott kúriai ítélet), c) az Alkotmánybíróság által vizsgálendő bírói döntést (a Kúria Gfv.VI.30.046/2023/8. számú ítélete); d) az Alaptörvény sérülni vélt rendelkezését [Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdés]; e) indokolást arra nézve, hogy a sérelmezett bírói döntés miért ellentétes az Alaptörvény megjelölt rendelkezésével; valamint f) kifejezett kérelmet arra, hogy az Alkotmánybíróság semmisítse meg a bírói döntést.
- [15] Az indítványozó a rendelkezésre álló jogorvoslati lehetőséget kimerítette.
- [16] Az indítványozó az alkotmányjogi panasz benyújtására az Abtv. 27. § (1) bekezdésében meghatározott indítványozói jogosultsággal rendelkezik, érintettsége fennáll, tekintettel arra, hogy az alapügy felperese volt.
- [17] 3.2. Az Abtv. 29. §-a a befogadhatóság feltételeként határozza meg továbbá, hogy az – egyéb törvényi feltételeknek megfelelő – alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet tartalmazzon, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vessen fel. E két feltétel alternatív jellegű, az egyik fennállása önmagában is megalapozza az Alkotmánybíróság érdemi eljárását. A feltételek meglétének vizsgálata az Alkotmánybíróság mérlegelési jogkörébe tartozik. {lásd: 21/2016. (XI. 30.) AB határozat, Indokolás [20]}.
- [18] Az indítványozó álláspontja szerint az ügyében a Kúria az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdését megsértve *contra legem* járt el, amikor a díjtartozás megfizetése iránt indított polgári perének rendkívüli jogorvoslati eljárásában nem bírálta el a díjtartozás alapjául szolgáló szerződést, a szerződő felek eredeti szerződési szándékát és célját, a felek közötti általános piaci-gazdasági gyakorlatot. Megítélése szerint a Kúria semmilyen érdemi magyarázattal, indokolással nem szolgált a kifejezetten *contra legem* jogalkalmazásra és nem indokolta meg, hogy miért nem alkalmazta az indítványozó által díjkövetelése alapjául szolgáló szerződésből következő jogkérdésre irányadó hatályos jogszabályokat.

- [19] Az Alkotmánybíróság szerint az alkotmányjogi panasz valójában a támadott bírósági döntés felülbírálatára irányul, az indítványozó azért fordult az Alkotmánybírósághoz, mert megalapozatlannak, tévesnek és jogellenesnek tartja az ügyében hozott döntést, vagyis – tartalmát tekintve – az eljáró bíróságok és különösen a Kúria jogértelmezésének és jogalkalmazásának helytállóságát vitatja.
- [20] Az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszban kifejtettek alapján az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdését illetően emlékeztet arra, hogy részletesen kimunkált és következetesen alkalmazott gyakorlata, hogy a bírói döntéssel szemben benyújtott alkotmányjogi panasz intézményén keresztül is az Alaptörvényt és az abban biztosított jogokat védi. A bírói döntés elleni alkotmányjogi panasz nem a bírósági szervezeten belül jogorvoslattal (már) nem támadható bírói határozatok által okozott jogsérelmek orvoslásának eszköze. A rendes bíróságok által elkövetett vélt vagy valós jogszabálysértések nem adnak alapot alkotmányjogi panaszra {lásd: 3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [13]}.
- [21] Jelen ügyben az Alkotmánybíróság azt észlelte, hogy a bíróságok – és így a Kúria is – a kereseti kérelem keretei között jártak el, felhívva a felperes figyelmét arra, hogy a perben érvényesíteni kívánt jog alapja nem a megszűnt szerződésből származó elszámolás volt, mivel bértárolási díj a felperest a szerződés megszűnését követően nem illette meg. Amennyiben a kitérőre merült fel költsége, az ezzel kapcsolatos igényt önálló jogcímen kellett volna érvényesítenie {lásd: Kúria Gfv.VI.30.046/2023/8. számú ítélete, Indokolás [42]}. Az Alkotmánybíróság erre tekintettel megismétli azon korábbi megállapítását, hogy a bírói döntés irányának, a bizonyítékok bírói mérlegelésének, és a bírósági eljárás teljes egészének ismételt felülbírálatára nem rendelkezik hatáskörrel {lásd: 3231/2012. (IX. 28.) AB végzés, Indokolás [4]}.
- [22] Az Alkotmánybíróság összességében azt, hogy az indítványozó az egyébként részletesen megindokolt bírói döntést megalapozatlannak, jogellenesnek és magára nézve sérelmesnek tartja, az indítványban megjelölt alapvető jogok tekintetében a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyének megalapozására nem találta elegendőnek, és úgy ítélte meg, hogy az indítványban foglaltak nem vetnek fel olyan alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést sem, amely az indítvány érdemi vizsgálatát indokolná.
- [23] 4. Mindezekre tekintettel az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az Abtv. 27. § (1) bekezdése szerinti alkotmányjogi panasz az Abtv. 29. §-ban meghatározott feltételek teljesülésének hiányában nem fogadható be, ezért az alkotmányjogi panaszt az Abtv. 56. § (1)–(3) bekezdése alapján eljárva az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2024. április 9.

*Dr. Czine Ágnes s. k.,*  
tanácsvezető alkotmánybíró

*Dr. Handó Tünde s. k.,*  
alkotmánybíró

*Haszonicsné dr. Ádám Mária s. k.,*  
előadó alkotmánybíró

*Dr. Márki Zoltán s. k.,*  
alkotmánybíró

*Dr. Schanda Balázs s. k.,*  
alkotmánybíró